

Sprawozdanie z działania Uczelnianego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia w roku akademickim 2011/2012

Poniższe sprawozdanie jest podsumowaniem funkcjonowania Uczelnianego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia (dalej: USZiDJK) w ramach poszczególnych obszarów podlegających monitorowaniu. Opis konkretnych działań prowadzonych w poszczególnych jednostkach zawarty jest w szczegółowych raportach opracowanych przez właściwe zespoły monitorujące jakość kształcenia. Raporty te, zgodnie z wymogami § 12 ust. 2 USZiDJK, spłynęły do prorektora ds. dydaktycznych.

Działania Systemu w roku objętym sprawozdaniem koncentrowały się na pracach związanych z dostosowaniem dotychczas funkcjonujących rozwiązań do znowelizowanej ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i przepisów wykonawczych.

Poniżej przedstawiono działania podjęte w ramach poszczególnych obszarów systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia.

1. Monitorowanie standardów akademickich

Proces monitorowania standardów akademickich obejmował, m.in.:

- a. doskonalenie prac wydziałowych zespołów ds. zapewniania jakości kształcenia,
- b. objęto Uczelnianym Systemem Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia studia podyplomowe,
- c. przeprowadzono prace związane z wprowadzeniem-Krajowych Ram Kwalifikacji dla poszczególnych kierunków studiów. Prace zakończyły się przyjęciem przez Rady Wydziałów efektów kształcenia, programów i planów studiów na studiach wyższych, doktoranckich i podyplomowych,
- d. powoływano zespoły nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego określonego kierunku studiów,
- e. monitorowano zmiany w wewnętrznych systemach zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia podyktowane zaleceniami PKA,
- f. przygotowano sylabusy przedmiotów zgodnie z Uchwałą nr 1202 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 29 lutego 2012 roku w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych Uniwersytetu określających zasady tworzenia programów kształcenia dla określonych kierunków, profili i poziomów kształcenia studiów wyższych,
- g. dokonywano weryfikacji obsady zajęć dydaktycznych w zakresie zgodności kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich z prowadzonymi zajęciami,
- h. systematyzowano proces hospitacji zajęć dydaktycznych w celu prześledzenia dynamiki zmian oraz poprawy jakości pracy dydaktycznej,
- i. dokonywano oceny pracy dydaktycznej nauczycieli akademickich na podstawie ankiet przeprowadzonych wśród studentów oraz hospitacji zajęć przeprowadzonych przez przełożonych,
- j. dokonywano oceny działalności naukowej pracowników naukowo-dydaktycznych na podstawie sprawozdań przedkładanych dziekanowi oraz dorobku naukowego nauczycieli akademickich,
- k. przeanalizowano aktywność nauczycieli akademickich w zakresie uczestnictwa w szkoleniach i konferencjach poświęconych jakości kształcenia,

Wszystkie podjęte działania w zakresie monitorowania standardów akademickich pozwalają stwierdzić, że dostosowanie tych standardów do wymogów znowelizowanej ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i przepisów wykonawczych przebiega prawidłowo. Prace nad jakością

kształcenia pozwoliły podnieść znaczenie pracy dydaktycznej wśród pracowników Uczelni, co ma odzwierciedlenie w uwzględnianiu wyników ankiet studenckich oraz hospitacji zajęć dydaktycznych przy ocenie okresowej pracowników naukowo-dydaktycznych.

2. Ocena procesu kształcenia

Po przeanalizowaniu i ocenie procesu kształcenia jednostki organizacyjne podjęły prace mające na celu doprowadzenie do pełnej kompatybilności poszczególnych jego elementów poprzez:

- a. wprowadzenie zmian w programach kształcenia poprzez zastąpienie lub uzupełnienie zajęć rachunkowych, prowadzonych do chwili obecnej w sposób tradycyjny, zajęciami w laboratoriach komputerowych, z wykorzystaniem nowoczesnego oprogramowania w celu uzyskania przez studentów jak najlepszych umiejętności praktycznych,
- b. dokonywanie niezbędnych korekt w zakresie punktacji ECTS w kontekście właściwego odzwierciedlenia nakładu pracy studenta w odniesieniu do poszczególnych form zajęć,
- c. prowadzenie konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi przy opracowywaniu programów studiów,
- d. organizowanie wykładów otwartych prowadzonych przez potencjalnych pracodawców reprezentujących lokalny rynek pracy,
- e. opracowywanie rekomendacji dla pracowników nauki z zakresu podejmowanych prac ekspertów bolońskich w ramach projektu: „Zadania uczelni wynikające z aktualnych uregulowań prawnych dotyczących KRK dla szkolnictwa wyższego”.

Z informacji zawartych w raportach zespołów wydziałowych wynika, że należy zintensyfikować współpracę z interesariuszami zewnętrznymi w zakresie pozyskiwania ich opinii na temat zrealizowanych programów studiów oraz zakładanych efektów kształcenia w kontekście rynku pracy.

3. Ocena jakości zajęć dydaktycznych

Dokonano oceny jakości zajęć dydaktycznych na podstawie wyników ankiet studenckich oraz hospitacji zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli akademickich. Na wydziałach prowadzono akcje promocyjne zachęcające do wypełniania ankiet ewaluacyjnych przez studentów, w wyniku których nastąpił widoczny wzrost liczby studentów biorących udział w ankietyzacji.

Wyniki ankiet w pierwszej kolejności stanowiły informację zwrotną dla ocenianych wykładowców, umożliwiając im zapoznanie się z oczekiwaniami studentów. Wyniki ankiet brane były również pod uwagę przy ocenie okresowej pracowników. Analiza ankiet pozwala stwierdzić, iż w większości przypadków ich wyniki są zadowalające – studenci dobrze lub bardzo dobrze oceniają prowadzone zajęcia, zaangażowanie, przygotowanie oraz kompetencje prowadzących.

Analiza protokołów hospitacji pozwala stwierdzić, iż w zdecydowanej większości hospitujący ocenili przygotowanie do zajęć, ich realizację oraz kontakt prowadzącego ze studentami na „wyróżniający”, w nielicznych przypadkach na „zadowalający”. Uwagi studentów dotyczyły potrzeby większego aktywizowania studentów, wzbogacania wykładu prezentacjami multimedialnymi, wyważania proporcji między realizowanym tematem a czasem trwania zajęć.

4. Monitorowanie warunków kształcenia i organizacji studiów

W zakresie monitorowania warunków kształcenia i organizacji studiów podjęto następujące działania:

- a. przeprowadzono ocenę obecnie dostępnych zasobów bibliotecznych pod kątem ich aktualizacji oraz ocenę funkcjonowania bibliotek mając na względzie potrzeby pracowników i studentów w tym zakresie,
- b. przeprowadzono przegląd i ocenę jakości infrastruktury dydaktycznej,
- c. dokonano oceny dostępności i przejrzystości informacji na temat kształcenia,
- d. przeprowadzono ankietowanie studentów mające na celu ocenę organizacji pracy dziekanatów oraz sposobu załatwiania spraw,
- e. systematycznie aktualizowano strony internetowe i poszerzono zakres dostępnych informacji,
- f. doposażano pracownie komputerowe w sprzęt i specjalistyczne oprogramowanie.

Z badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów wynika, że nie wszystkie pozycje (literatura) są łatwo dostępne, dlatego też w miarę posiadanych środków jednostki systematycznie uzupełniają i aktualizują posiadane księgozbiory. Pomimo to studenci najniżej oceniają dostępność zasobów bibliotecznych, choć dość wysoko – ich aktualność (szczególnie w przypadku wydziałów o wysokiej liczbie studentów). Funkcjonowanie bibliotek w zakresie przyjazności, sprawności obsługi oraz warunków pracy studenci oceniają wysoko.

W zakresie bazy materialnej doposażono sale dydaktyczne w sprzęt audiowizualny, zakupiono nowy sprzęt i oprogramowanie do pracowni komputerowych.

Na większości wydziałów działania prowadzone w zakresie dostępności informacji na temat kształcenia, ze szczególnym wskazaniem informacji umieszczanych na stronach internetowych, są zadawalające. W jednostkach organizacyjnych, w których przeprowadzono sondaż wśród studentów, informacje te w większości przypadków budowane są zgodnie z oczekiwaniami adresatów.

Zdecydowana większość badanych jest zadowolona z pracy dziekanatów, a w szczególności sposobu przekazywania informacji związanej z tokiem studiów oraz sposobu załatwiania spraw. Studenci zwracają jedynie uwagę na konieczność wydłużeniu czasu pracy dziekanatów oraz zwiększenia ich dostępności w dniach ustawowo wolnych od pracy oraz w soboty. W opinii części studentów istnieje konieczność zatrudnienia większej ilości pracowników oraz w niektórych przypadkach podwyższenie ich kompetencji.

5. Ocena mobilności studentów

Ocena funkcjonowania wymiany studentów w ramach umów pomiędzy uczelniami w zakresie programów mobilności studentów wykazała, iż zainteresowanie studentów naszej Uczelni oraz studentów zagranicznych programami oferowanymi przez Uniwersytet w Białymstoku nie jest zadawalające. Jako główne powody niskiego zainteresowania tą formułą kształcenia studenci naszej uczelni podają problemy wynikające z uznaniem przedmiotów realizowanych za granicą przez uczelnię macierzystą. Problemy te w opinii studentów są głównie spowodowane różnicami w nazewnictwie przedmiotów realizowanych w uczelniach zagranicznych w porównaniu z realizowanymi w UwB. Dodatkowo podkreślają niewystarczającą znajomość języka obcego w zakresie słownictwa specjalistycznego, w wielu przypadkach utrudniającą swobodną komunikację z studenta z prowadzącym przedmiot. W wielu jednostkach trwa udoskonalanie funkcjonujących procedur zaliczania osiągnięć studentów realizujących część studiów poza UwB.

Trwają przygotowania mające na celu zdiagnozowanie potrzeb studentów i pracowników w zakresie dokształcania językowego. Przeprowadzenie ankietyzacji wśród studentów i

pracowników po odbyciu wymiany lub stażu za granicą pozwoli wypracowanie sposobów i metod poprawy w zakresie znajomości języków obcych.

Większość studentów przyjeżdżających z zagranicy wyraziła zadowolenie z odbytych na naszej uczelni studiów, podkreślając wysoki poziom wiedzy wykładowców, wysoki poziom wymagań wobec studentów oraz pomoc w zorganizowaniu procesu nauczania. W ramach niektórych jednostek funkcjonują zespoły studenckie pomagające studentom zagranicznym w poznaniu zasad funkcjonowania Uczelni oraz współorganizowania czasu wolnego.

W omawianym roku podpisano kolejne umowy o wymianie studentów z zagranicznymi uczelniami.

6. Uzyskiwanie opinii absolwentów uczelni o przebiegu odbytych studiów

W minionym roku akademickim kontynuowano monitoring karier zawodowych absolwentów UwB. W stosunku do roku poprzedniego zebrano większą liczbę deklaracji (712 deklaracji absolwentów w roku 2011, w stosunku do 563 deklaracji absolwentów w roku 2010). Wyniki badań wskazują na ogólną dobrą ocenę jakości kształcenia na uczelni. Wskazywane braki dotyczyły przede wszystkim umiejętności praktycznych oraz lektoratów z języków obcych (zakresie terminologii specjalistycznej). Ze względu na zbyt niską (nadal) liczbą przebadanych absolwentów niemożliwe jest dokonanie dokładnej analizy ich sytuacji na rynku pracy z perspektywy ukończonych kierunków studiów.

Obecna sytuacja wskazuje przede wszystkim na konieczność zintensyfikowania działań na rzecz poszerzenia świadomości studentów i absolwentów w zakresie potrzeby prowadzenia stałego monitoringu ich losów zawodowych. Uzyskanie miarodajnej informacji dotyczącej ich karier zawodowych umożliwi uczelni właściwe dostosowanie programów kształcenia do potrzeb rynku pracy.

7. Uzyskiwanie opinii pracodawców o poziomie zatrudnianych absolwentów

W chwili obecnej na uczelni nie funkcjonuje jednolity system pozwalający na pozyskanie opinii pracodawców o poziomie zatrudnianych absolwentów. Program pilotażowy w tym zakresie w roku 2010 rozpoczęło Biuro Karier, ankietując pracodawców z posiadanej bazy danych. Informacje zawarte w sprawozdaniach pozwalają sądzić, iż w następnym roku akademickim większość wydziałów opracuje stosowne procedury.

Kilka wydziałów prowadziło badania ankietowe wśród pracodawców zatrudniających absolwentów UwB. Przeprowadzone badania obejmowały niewielką liczbę pracodawców spośród zatrudniających absolwentów Uniwersytetu. W opinii pracodawców absolwentom nie brakuje wiedzy z określonego zakresu, ale brakuje umiejętności wykorzystywania jej w praktyce. Absolwenci są dobrze przygotowani merytorycznie, posiadają szerokie wykształcenie oraz dobrą znajomość języków obcych.

Rekomendacje dla WSZiDJK:

1. Podjęcie prac związanych z przygotowaniem obcojęzycznej oferty studiów w ramach kierunków prowadzonych przez UwB w celu pozyskania kandydatów z zagranicy oraz uatrakcyjnienia oferty edukacyjnej dostępnej dla studentów polskich,
2. Podjęcie działań mających na celu organizację szkoleń doskonalących znajomość języka angielskiego wśród nauczycieli akademickich, pracowników obsługujących tok studiów oraz pracowników jednostek mających bezpośredni kontakt ze studentami cudzoziemcami.
3. Zintensyfikowanie działań na rzecz zwiększania świadomości wśród studentów i absolwentów oraz pracowników uczelni dotyczącej zasadności prowadzenia stałego monitoringu karier zawodowych absolwentów studiów wyższych,

4. Współdziałanie z USZiDJK na rzecz budowy jednolitego systemu pozyskiwania opinii pracodawców o poziomie zatrudnianych absolwentów
5. Doskonalenie procesu związanego z ankietyzacją (także elektroniczną) z uwzględnieniem możliwości jakie dają nowe serwisy USOS
6. Powołanie w ramach prowadzonych kierunków studiów zespołów do spraw oceny efektów kształcenia.
7. Stała aktualizacja i rozszerzenie informacji na stronach internetowych wydziałów dotyczącej toku studiów, sylabusów przedmiotów, harmonogramu zajęć, terminów egzaminów, spisów literatury itp.
8. Przystawianie w sprawozdaniach wniosków obejmującymi w szczególności listę dostrzeżonych mankamentów w poszczególnych obszarach objętych systemem monitorowania jakości kształcenia oraz wskazanie proponowanych przez jednostki działań prowadzących do ich usunięcia
9. Odniesienie się w kolejnych rocznych raportach do sposobu wywiązywania się z rekomendacji dla WSZiDJK zawartych w sprawozdaniu ogólnouczelnianym z roku poprzedniego.
10. Systematyczna aktualizacja wiedzy wynikającej z wprowadzania nowych przepisów prawnych w zakresie funkcjonowania szkolnictwa wyższego.
11. Przedstawienie w raportach skuteczności opracowanych przez jednostki mechanizmów sprawdzania czy i w jakim stopniu efekty kształcenia sformułowane dla danego programu studiów są w rzeczywistości osiąmane w wyniku realizacji procesu dydaktycznego.

**Działania ogólnouczelniane podjęte w ramach
Uczelnianego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia
w roku akademickim 2011/2012**

Zakres działań podjętych USZiDJK koncentrował się na przygotowaniu nowych wewnętrznych aktów prawnych, które miały na celu ich dostosowanie do znowelizowanej ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i przepisów wykonawczych, były to:

- a) Uchwała nr 1170 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 21 grudnia 2011 r. zmieniająca Uchwałę nr 792 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 25 marca 2009 r. w sprawie wprowadzenia w Uniwersytecie w Białymstoku Uczelnianego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia,
- b) Uchwała nr 1225 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 25 kwietnia 2012 roku w sprawie Regulaminu studiów Uniwersytetu w Białymstoku,
- c) Uchwała nr 1226 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 25 kwietnia 2012 roku w sprawie Regulaminu studiów doktoranckich Uniwersytetu w Białymstoku,
- d) Uchwała Senatu nr 1246 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 30 maja 2012 roku w sprawie Regulaminu studiów podyplomowych Uniwersytetu w Białymstoku,
- e) Uchwała nr 1202 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 29 lutego 2012 roku w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych Uniwersytetu określających zasady tworzenia programów kształcenia dla określonych kierunków, profili i poziomów kształcenia studiów wyższych wprowadzonych,
- f) Uchwała nr 1203 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 29 lutego 2012 roku. w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych Uniwersytetu określających zasady tworzenia planów i programów studiów doktoranckich,
- g) Uchwała nr 1204 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 29 lutego 2012 roku w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych Uniwersytetu określających zasady tworzenia planów i programów studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających wprowadzonych,

- h) Statut Uniwersytetu w Białymstoku Uchwalony na posiedzeniu Senatu Uniwersytetu w Białymstoku w dniu 4 kwietnia 2012 roku,
- i) Uchwała nr 1171 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 21 grudnia 2011 r. w sprawie wzoru „Umowy ramowej o warunkach odpłatności za usługi edukacyjne świadczone na rzecz studentów stacjonarnych”,
- j) Uchwała nr 1172 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 21 grudnia 2011 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunku studiów ekonomiczno-prawnego, studia pierwszego stopnia - profil ogólnoakademicki,
- k) Uchwała nr 1201 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 29 lutego 2012 r. w sprawie utworzenia i prowadzenia przez Wydział Historyczno Socjologiczny kierunku studiów filozofia, w zakresie studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim oraz określenia efektów kształcenia dla tego kierunku,
- l) Uchwała nr 1216 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunku studiów bezpieczeństwo narodowe, studia pierwszego stopnia - profil ogólnoakademicki i prowadzeniu tego kierunku przez Wydział Prawa w zakresie stacjonarnych studiów pierwszego stopnia, począwszy od roku akademickiego 2012/2013,
- m) Uchwała nr 1217 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie prowadzenia przez Wydział Prawa kierunku studiów bezpieczeństwo narodowe w zakresie niestacjonarnych studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim, począwszy od roku akademickiego 2012/2013, oraz określenia efektów kształcenia dla tego kierunku, poziomu i profilu kształcenia,
- n) Uchwała nr 1218 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie utworzenia kierunku studiów biologia z geografią i prowadzenia tego kierunku przez Wydział Biologiczno-Chemiczny w zakresie stacjonarnych studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim, począwszy od roku akademickiego 2012/2013, oraz określenia efektów kształcenia dla tego kierunku, poziomu i profilu kształcenia,
- o) Uchwała nr 1228 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych w Uniwersytecie w Białymstoku,
- p) Uchwała nr 1250 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 30 maja 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych w Uniwersytecie w Białymstoku,
- q) Uchwała nr 1269 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych w Uniwersytecie w Białymstoku,
- r) Regulamin przyznawania stypendiów doktoranckich w Uniwersytecie w Białymstoku wprowadzony Zarządzeniem nr 6 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 5 czerwca 2012 roku,
- s) Regulamin zwiększania stypendium doktoranckiego z dotacji projakościowej w Uniwersytecie w Białymstoku wprowadzony Zarządzeniem nr 7 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 5 czerwca 2012 roku.

Poza pracami legislacyjnymi umożliwiono pracownikom UwB udział w seminariach, konferencjach, innych specjalistycznych kursach i szkoleniach dotyczących jakości kształcenia. Kontynuowano działania na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych studentów niepełnosprawnych w ramach Programu „Uniwersytet Szansą dla Wszystkich” przyjętego Uchwałą Nr 849 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 23 września 2009 r., tj.

W ramach działań wspierających różne formy aktywności studentów niepełnosprawnych kontynuowano alternatywne zajęcia sportowe dla studentów, którym stan zdrowia nie pozwala na uczestniczenie w zajęciach z wychowania fizycznego oraz zorganizowano warsztaty z zakresu efektywnego uczenia się i warsztaty rozwoju osobistego.

Sprawozdanie z działania Uczelnianego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia zatwierdzono na posiedzeniu Senatu UwB w dniu 19 czerwca 2013 r.